

УДК 657.1:005.6:004.738.5

JEL M41

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2026-12-1>**Азаренков Г.Ф.**

кандидат економічних наук, професор,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5665-2268>

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ У ПАРАДИГМІ SMART-ЕКОНОМІКИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У науковій статті досліджено трансформацію обліково-аналітичного забезпечення підприємств у контексті становлення SMART-економіки, що ґрунтується на цифрових технологіях, інтелектуалізації управлінських рішень і високій адаптивності бізнес-моделей. Метою є обґрунтування концептуальних та інструментальних засад оновлення обліково-аналітичної системи з урахуванням викликів цифрової епохи. Визначено параметри моделі трансформації системи, зокрема технологічний, інституційний, комунікаційно-інформаційний, інтелектуальний, стратегічно-адаптаційний, безпековий та соціально-економічний. Представлений SWOT-аналіз дозволив ідентифікувати ключові сильні сторони, ризики та можливості цифровізації в обліково-аналітичному просторі підприємств. Практичне значення результатів полягає в окресленні орієнтирів модернізації системи для забезпечення ефективності управління в умовах інтенсивних технологічних змін.

Ключові слова: SMART-економіка, цифрова трансформація, обліково-аналітичне забезпечення, адаптивність, цифрові інститути, консалтинг.

Постановка проблеми. Активізація процесів цифрової трансформації господарських систем в умовах становлення SMART-економіки зумовлює необхідність переосмислення функціональної ролі обліково-аналітичного забезпечення як ключового інструменту підтримки управлінських рішень у реальному секторі економіки. У сучасному економічному просторі, який дедалі більшою мірою визначається інформаційною насиченістю, інтелектуалізацією бізнес-процесів та вимогами до стратегічної адаптивності, традиційні форми обліку та аналізу втрачають здатність забезпечувати релевантну аналітичну підтримку суб'єктів господарювання. Попри зростання наукового інтересу до цифровізації облікових систем, відчутною залишається методологічна невизначеність у контексті інтеграції облікових, аналітичних, інформаційно-комунікаційних та безпекових компонентів у єдину системну архітектоніку. Відсутність цілісних моделей трансформації обліково-аналітичного забезпечення, адаптованих до викликів SMART-парадигми [7], ускладнює процеси прийняття стратегічно орієнтованих рішень, знижує інституційну гнучкість підприємств і створює загрози інформаційній асиметрії.

У цьому контексті актуальним постає науковий пошук, спрямований на формалізацію концептуальних основ і параметрів трансформації обліково-аналітичної системи

підприємства в умовах цифрової економіки. Особливої значущості набуває ідентифікація внутрішніх і зовнішніх чинників цифрового впливу, верифікація стратегічних напрямів адаптації інформаційної інфраструктури підприємств та визначення методологічних засад модернізації обліково-аналітичної функції з урахуванням міждисциплінарного контексту SMART-економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі дедалі більше уваги приділяється проблематиці цифрової трансформації обліково-аналітичних систем у контексті розвитку SMART-економіки, що свідчить про формування нового парадигмального підходу до трактування інформаційно-аналітичного супроводу управлінських процесів. Зокрема, концептуальні аспекти впливу цифровізації на економічні механізми підприємств, комунікаційні стратегії та організацію бізнесу досліджено у роботах М. Житара [1], який акцентує на потребі переосмислення інформаційної архітектоніки підприємств в умовах нової цифрової реальності. Питання формування SMART-економіки, її базових характеристик та викликів для бізнес-середовища розкрито в публікаціях Н. Куцмус і О. Макаренко [2], які обґрунтовують необхідність структурної адаптації підприємств до вимог глобалізованої цифрової екосистеми. У руслі цифрових перетворень бухгалтерського обліку слід відзначити

дослідження О. Лемішовської та В. Лінинської [3], які аналізують еволюцію облікових функцій під впливом інформаційних технологій і зосереджують увагу на змінах у змісті професійної діяльності обліковців. У фокусі окремих наукових розвідок перебувають стратегічні імперативи цифрової трансформації, зокрема інтеграція блокчейн-технологій, штучного інтелекту та машинного навчання у фінансово-облікову практику, що, як зазначає V. Kanaparthi [9], відкриває нові горизонти ефективності та прозорості управління. Суттєвий внесок у розробку питань сучасного управлінського обліку в умовах SMART-економіки зроблено J. Dobroszek, T. Paientko та E. Walińska [8], які наголошують на зростаючій ролі аналітичних компетентностей і цифрової гнучкості фахівців у новій економічній парадигмі.

Актуальні підходи до використання інноваційних аналітичних інструментів, зокрема GPT-технологій, для потреб обліку й управлінського аналізу, розглянуто в роботі колективу авторів під керівництвом І. Щирби [10], де окреслено напрями цифрової трансформації функціоналу бухгалтерської професії. Водночас стратегічний вектор забезпечення сталості підприємств на основі прозорої звітності та інструментів інтегрованого обліку досліджено у публікації S. Shevchuk і K. Navrashenko [11]

Незважаючи на наявні доробки, залишається нерозкритим питання цілісного концептуального моделювання трансформації обліково-аналітичного забезпечення в межах парадигми SMART-економіки з урахуванням багатовимірної структуризації впливових факторів, стратегічної адаптивності та інтеграції безпекових і соціальних параметрів у цифрове середовище. Також недостатньо висвітлено роль компетентнісного потенціалу людського капіталу в забезпеченні результативності трансформаційних зрушень, а також механізми гармонізації нормативно-інституційного середовища з цифровими інфраструктурами.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та інституційному моделюванні трансформації обліково-аналітичного забезпечення підприємств в умовах формування SMART-економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження Сучасна парадигма економічного розвитку, позначена терміном SMART-економіка, є результатом глибокої трансформації економічних відносин [2], що ґрунтується на знаннях, цифрових технологіях, інноваційності, сталому розвитку та соціальній орієнтованості. Її концептуальні засади інтегрують не

лише цифровізацію, а й когнітивізацію управлінських процесів, формування адаптивної інфраструктури прийняття рішень [12], підвищення чутливості систем до зовнішніх змін через використання аналітичних платформ нового покоління. У межах цієї парадигми обліково-аналітичне забезпечення розглядається не як допоміжна функція, а як стратегічний елемент забезпечення сталого розвитку підприємства, що виконує роль транслятора цифрових даних у управлінську дію. Концепт SMART-економіки передбачає підвищення рівня автоматизації, розширення функцій бізнес-аналітики [12], інтеграцію облікових систем з цифровими екосистемами, що змінює функціональну природу обліку як виду діяльності.

Методологічну основу дослідження становить системно-структурний підхід, що дозволяє розглядати обліково-аналітичне забезпечення як багаторівневу систему, інтегровану в макроекономічне середовище SMART-економіки. У межах цього підходу застосовано поєднання таких методів, як компаративний аналіз, для зіставлення традиційних та цифрових форм організації облікових процесів, експертне оцінювання для ідентифікації бар'єрів і драйверів трансформації, SWOT-аналіз для виявлення сильних і слабких сторін поточної моделі обліку та можливостей її розвитку в умовах SMART-парадигми, а також елементів логіко-структурного моделювання для конструювання цільової моделі обліково-аналітичного забезпечення в цифровому контексті.

Аналіз практики функціонування обліково-аналітичних систем сучасних підприємств виявляє низку дисбалансів, що перешкоджають їхній ефективній інтеграції в цифрове середовище SMART-економіки. Зокрема, встановлено значну залежність облікової підсистеми від традиційних форматів обробки інформації, домінування фрагментарних підходів до аналітики, відсутність наскрізної цифрової логістики даних між підсистемами підприємства. Попри розширення спектру цифрових інструментів [6], зокрема ERP-системи, бізнес-аналітика, хмарні сервіси тощо, їх використання має формальний або обмежений характер, не супроводжується зміною концептуального підходу до побудови інформаційної системи. Значна частка рутинних операцій здійснюється вручну або напівавтоматизовано, що гальмує впровадження комплексної автоматизації процесів формування аналітичної інформації. Водночас залишається невирішеною проблема уніфікації джерел вхідної інформації [4],

що позначається на достовірності та своєчасності аналітичного супроводу прийняття управлінських рішень. Все це свідчить, що наявний стан обліково-аналітичного забезпечення в повній мірі не відповідає вимогам швидкості, гнучкості та адаптивності, що пред'являються до інформаційних систем підприємств в умовах цифрової економіки.

Цифрова трансформація обліково-аналітичних процесів детермінується комплексом факторів, що відображають як зовнішні імперативи економічного середовища, так і внутрішню готовність підприємств до впровадження нових технологій. До ключових драйверів трансформації слід віднести наступні: глобальні тренди цифровізації економіки, що зумовлюють необхідність адаптації систем управління до нових форматів даних та швидкості їх обробки; нормативно-інституційні зміни, які стимулюють переходи до електронного документообігу [5], цифрової звітності та регламентованих обмінів даними [3]; зростаючі очікування внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів щодо прозорості та доступності аналітичної інформації в реальному часі. Водночас вагомим є вплив внутрішніх чинників, як-то кадрової спроможності підприємства, рівня цифрової грамотності персоналу, адаптивності існуючих облікових платформ до інноваційних рішень, наявності фінансових ресурсів для модернізації інформаційної інфраструктури. У цьому контексті особливого значення набуває розвиток компетентнісного потенціалу людського капіталу, що є передумовою ефективної

трансформації обліково-аналітичного простору в цифровому вимірі.

В умовах переходу до SMART-економіки, що ґрунтується на домінуванні знань, інновацій та цифрових рішень у процесах створення доданої вартості, модель трансформації обліково-аналітичного забезпечення підприємств повинна будуватися з урахуванням багатовимірної системи параметрів (рис 1), що відображають як внутрішні функціональні особливості системи, так і зовнішні виклики, зумовлені динамікою цифрової економіки та зміною парадигми управління.

У межах розробленої моделі трансформації обліково-аналітичного забезпечення у контексті SMART-економіки окреслено сукупність параметрів, кожен з яких відображає окрему групу чинників, що визначають вектори й інтенсивність змін в обліково-аналітичному середовищі. Ці параметри є не лише структурними елементами моделі, а й інтерпретаційними рамками для подальшого аналізу складових трансформаційного процесу, адаптованого до вимог цифрової економіки знань.

Так, технологічний параметр визначає рівень технічної оснащеності обліково-аналітичних підсистем підприємств, готовність до інтеграції інтелектуальних цифрових платформ [9], а також спроможність забезпечити автоматизацію та інтероперабельність процедур обліку й аналітики.

Інтелектуальний параметр відображає наявність та якість знаннєвого потенціалу в межах підприємства, включаючи кваліфікаційний рівень облікових та аналітичних

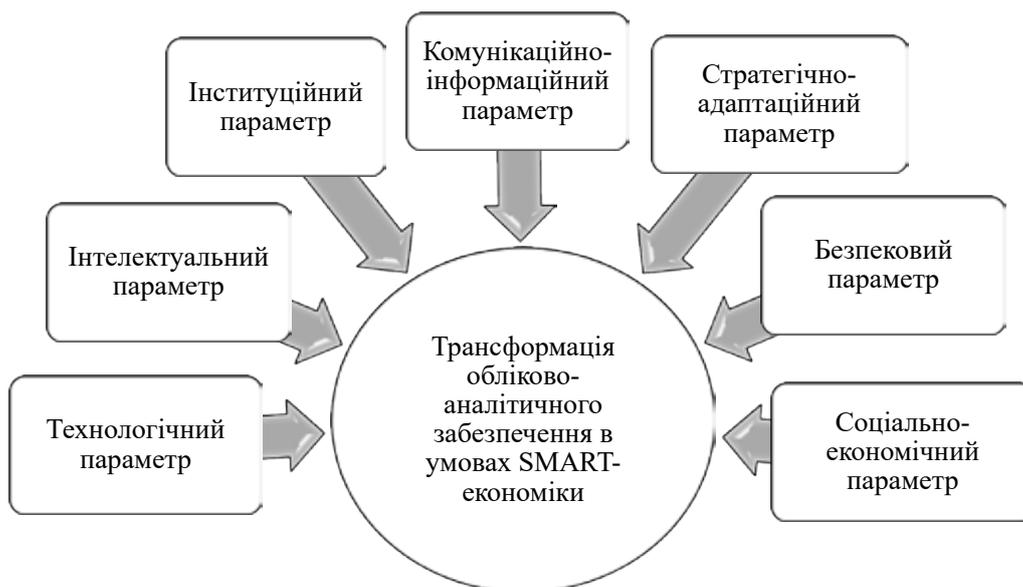

Рис. 1. Параметри моделі трансформації обліково-аналітичного забезпечення у контексті SMART-економіки

Джерело: авторська розробка

кадрів, ступінь володіння цифровими інструментами, а також здатність до генерації та використання стратегічної інформації.

Інституційний параметр пов'язаний з регуляторним, нормативним та організаційно-інституційним забезпеченням обліково-аналітичних процесів [11], включаючи адаптацію стандартів, політик та процедур до цифрового формату та парадигми прозорості.

Комунікаційно-інформаційний параметр охоплює аспекти цифрової взаємодії між структурними підрозділами підприємства, із зовнішніми користувачами інформації та регуляторами, з урахуванням вимог до оперативності, доступності та захищеності обміну даними.

Стратегічно-адаптаційний параметр відображає здатність системи обліково-аналітичного забезпечення до гнучкого реагування на зміни зовнішнього середовища, стратегічну орієнтацію на довгострокові цілі сталого розвитку та використання аналітики для підвищення адаптивності бізнес-моделей.

Безпековий параметр стосується інформаційної та кібербезпеки обліково-аналітичних систем, захисту чутливих даних, управління ризиками втрати інформації та впровадження систем резервного збереження й шифрування.

Соціально-економічний параметр інтегрує соціальну орієнтованість підприємств у процесі цифрової трансформації, їх вплив на розвиток людського капіталу, участь

у формуванні економіки знань, а також відповідність принципам інклюзивного зростання та відповідального ведення бізнесу.

Запропоноване структурно-параметричне розмежування створює методологічну основу для побудови комплексної моделі трансформації, орієнтованої на гармонізацію обліково-аналітичних практик з концепцією SMART-економіки. Воно дозволяє не лише формалізувати зміст реформування, а й виокремити ключові точки впливу для подальшої емпіричної діагностики й оцінки ефективності реалізованих змін.

Ураховуючи комплексну багаторівневу структуру параметрів моделі трансформації обліково-аналітичного забезпечення у контексті SMART-економіки, доцільним наступним етапом є проведення структурованого оцінювання її сильних і слабких сторін, а також виявлення потенційних можливостей і зовнішніх загроз. З цією метою до дослідження інтегровано SWOT-аналіз (таблиця 1) як інструмент аналітичного узагальнення стратегічних аспектів цифрової трансформації.

Застосування інструментарію SWOT-аналізу дозволило здійснити систематизовану оцінку зовнішніх і внутрішніх чинників, які впливають на ефективність цифрових перетворень облікової та аналітичної функцій підприємств в умовах розбудови інтелектуалізованої економіки. Стратегічна цінність проведеного аналізу полягає в можливості виокремлення ключових сильних

Таблиця 1

SWOT-аналіз трансформації обліково-аналітичного забезпечення підприємств у контексті SMART-економіки

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>Спроможність цифровізованих обліково-аналітичних систем забезпечити високий рівень оперативності, точності та прозорості інформації для прийняття стратегічних рішень.</p> <p>Інтеграція інтелектуальних технологій (AI, Big Data, хмарних обчислень) в облікові процеси дозволяє значно підвищити ефективність аналітики та консалтингу.</p> <p>Можливість персоналізованої адаптації інформаційних потоків відповідно до специфіки бізнес-моделі підприємства.</p>	<p>Нерівномірний рівень цифрової зрілості облікових систем серед підприємств, що ускладнює формування єдиного методологічного підходу.</p> <p>Високі початкові інвестиційні витрати на впровадження інтелектуальних систем, програмного забезпечення та цифрових платформ.</p> <p>Обмежена цифрова компетентність персоналу та недостатній рівень підготовки фахівців до роботи в SMART-середовищі.</p>
Можливості	Загрози
<p>Формування нових форматів фінансового консалтингу, базованого на предикативній аналітиці та автоматизованому прийнятті управлінських рішень.</p> <p>Можливість зміцнення фінансової безпеки підприємства через більш точне виявлення ризиків та зменшення впливу людського чинника.</p> <p>Стимулювання розвитку людського капіталу через необхідність набуття цифрових компетентностей, крос-функціональної аналітичної експертизи та адаптивності до змін.</p>	<p>Висока залежність від зовнішніх технологічних провайдерів, що може створювати ризики кібербезпеки та порушення конфіденційності даних.</p> <p>Швидкий темп змін у цифрових технологіях, що спричиняє постійну необхідність оновлення програмного забезпечення та модернізації облікових систем.</p> <p>Регуляторна невизначеність у сфері обліку в умовах впровадження інноваційних технологій та недостатня нормативна адаптація.</p>

Джерело: розроблено автором на підставі [2, 6, 8, 9, 11]

сторін і потенціалу підприємств щодо впровадження SMART-орієнтованих рішень, а також в ідентифікації бар'єрів і ризиків, що можуть обмежувати результативність трансформаційних зрушень. Виявлені можливості свідчать про актуальність інтеграції цифрових технологій до обліково-аналітичного середовища задля підвищення гнучкості управлінських рішень, посилення ролі інформаційної прозорості та покращення комунікаційних потоків. Натомість загрози окреслюють нагальну потребу у забезпеченні кібербезпеки, подоланні цифрової нерівності [1] та формуванні нової парадигми цифрових компетентностей серед персоналу. Таким чином, результати SWOT-аналізу формують підґрунтя для подальшої розробки адаптивних стратегій трансформації обліково-аналітичного забезпечення у відповідності до вимог SMART-економіки.

Висновки. У процесі дослідження встановлено, що трансформація обліково-аналітичного забезпечення в умовах формування SMART-економіки набуває ключового значення для стратегічного управління розвитком підприємств у цифрово-орієнтованому середовищі. Концептуалізовано параметричну модель трансформації, яка охоплює технологічний, інтелектуальний, інституційний, комунікаційно-інформаційний, стратегічно-адапційний, безпековий і соціально-економічний виміри, що дозволяє комплексно осмислити процес адаптації обліково-аналітичної системи до нових викликів. Здійснений SWOT-аналіз

засвідчив наявність значного потенціалу цифрових інновацій, водночас виявивши низку інституційних та технологічних бар'єрів, що уповільнюють імплементацію SMART-підходів в обліковій практиці. Діагностика сучасного стану обліково-аналітичного забезпечення свідчить про його фрагментарність, слабку інтеграцію з інформаційними системами управління та недостатній рівень стратегічної орієнтації.

Обґрунтована необхідність переходу від транзакційної моделі обліку до аналітично-орієнтованої платформи, здатної генерувати інтелектуальні управлінські рішення в режимі реального часу. Така трансформація має базуватись на принципах цифрової інтеграції, децентралізації облікових процесів, орієнтації на сталу вартість та розширення ролі стратегічного консалтингу. У подальших наукових розвідках доцільно зосередити увагу на розробленні кількісних індикаторів ефективності функціонування обліково-аналітичної системи в умовах цифрової економіки, що дасть змогу здійснювати об'єктивне оцінювання її продуктивності, виявляти внутрішні резерви підвищення результативності управлінських рішень, а також формалізувати критерії стратегічної доцільності впровадження цифрових рішень у практику обліково-аналітичної діяльності. Це, у свою чергу, дозволить уніфікувати підходи до моніторингу та контролю цифрової трансформації облікової функції та створити підґрунтя для побудови цифрово-орієнтованих моделей управлінського консалтингу.

Бібліографічний список

1. Житар М. Вплив цифрової трансформації на економічний механізм підприємств та їх комунікаційні стратегії як невід'ємної складової сучасної фінансової архітектури. *Економіка та суспільство*, 2025 № 74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-84>
2. Куцмус Н. & Макаренко О. Концепція «SMART-економіки»: виклики та перспективи для бізнесу в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*, 2024 № 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-156>
3. Лемішовська О. & Лінинська В. Бухгалтерський облік в умовах впровадження інформаційних технологій і систем. *Економіка та суспільство*, 2022 № 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-23>
4. Масіна Л. О., Розіт Т. В. & Рубан Л. О. Роль та вплив цифрових технологій на стратегічний бухгалтерський облік в інтернет-торгівлі: аналіз та перспективи. *Актуальні питання економічних наук*, 2025 № 11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15544463>
5. Панасюк В., Мужевич Н., Мельничук І. Бухгалтерський аспект визнання криптовалюти активом підприємства в умовах цифровізації економічного простору. *Галицький економічний вісник*. 2023. Т. 81, № 2. С. 49–57. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.049
6. Реслер М., Лінтур І. & Цигак О. Цифрова економіка: виклики та можливості. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. DOI: [10.32782/2524-0072/2024-64-117](https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-117)
7. Трансформація бізнесу для сталого майбутнього: дослідження, цифровізація та інновації: монографія / за ред. д.е.н., проф. О. А. Сороківської. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2024. 593 с <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/46506>
8. Dobroszek J., Paientko T., Walińska E. Management Accounting Professionals in the SMART Economy. *Central European Economic Journal*, 2024 № 11(58), 320–328 DOI: <https://doi.org/10.2478/ceej-2024-0021>
9. Kanaparthi V. Exploring the Impact of Blockchain, AI, and ML on Financial Accounting Efficiency and Transformation. In: Vimal V., Perikos I., Mukherjee A., Piuri V. (eds) *Multi-Strategy Learning Environment. ICMSLE 2024. Algorithms for Intelligent Systems*. Springer, Singapore. 2024 DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-97-1488-9_27

10. Shchyryba I., Savitskaya M., Fursa T., Yeremian O. & Ostropolska Y. Management accounting: the latest technologies, CHATGPT capabilities. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. Volume 1 (54), 2024 p. 160 – 172 DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.54.2024.4307>
11. Shevchuk S. & Havrashenko K. Integrated reporting as a transparency tool for sustainable enterprise development. *Smart Economy, Entrepreneurship and Security*, 2025 № 3(1), 47–54. DOI: [https://doi.org/10.60022/sis.3.\(01\).5](https://doi.org/10.60022/sis.3.(01).5)
12. Suntsova O. The definition of smart economy and digital transformation of business in the concepts Industry 4.0 and 5.0. *Technology Audit and Production Reserves*, 2022 № 4 (4 (66)). DOI: <http://doi.org/10.15587/2706-5448.2022.265105>

References

1. Zhytar M. (2025). Vplyv tsyfrovoy transformatsii na ekonomichnyi mekhanizm pidpriemstv ta yikh komunikatsiini stratehii yak nevidiemnoi skladovoi suchasnoi finansovoi arkhitektury [The impact of digital transformation on the economic mechanism of enterprises and their communication strategies as an integral part of modern financial architecture.]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. (74). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-84>
2. Kutsmus N. & Makarenko O. (2024). Kontseptsiiia “SMART-ekonomiky”: vyklyky ta perspektyvy dlia biznesu v umovakh hlobalizatsii [The concept of the “SMART economy”: challenges and prospects for business in the context of globalisation.]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. (67). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-156>
3. Lemishovska O. & Linynska V. (2022). Bukhhalterskyi oblik v umovakh vprovadzhennia informatsiinykh tekhnolohii i system [Accounting in the context of the implementation of information technologies and systems.]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. (44). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-23>
4. Masina L. O., Rozit T. V. & Ruban L. O. (2025). Rol ta vplyv tsyfrovyykh tekhnolohii na stratehichniy bukhhalterskyi oblik v internet-torhivli: analiz ta perspektyvy [The role and impact of digital technologies on strategic accounting in e-commerce: analysis and prospects.]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, no. (11). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15544463>
5. Panasiuk V., Muzhevych N., Melnychuk I. (2023). Bukhhalterskyi aspekt vyznannia kryptovaliuty aktyvom pidpriemstva v umovakh tsyfrovizatsii ekonomichnoho prostoru [Accounting aspect of recognizing cryptocurrency as an asset of an enterprise in the conditions of digitalization of the economic space.]. *Halyskyi ekonomichnyi visnyk*. T. 81, no. 2. pp. 49–57. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.049
6. Resler M., Lintur I. & Tsyhak O. (2024). Tsyfrova ekonomika: vyklyky ta mozhlyvosti [Digital economy: challenges and opportunities.]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. (64). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-117>
7. Sorokivska O. A. (eds.) (2024) Transformatsiia biznesu dlia staloho maibutnoho: doslidzhennia, tsyfrovizatsiia ta innovatsii [Business transformation for a sustainable future: research, digitalisation and innovation]. Monohrafiia. Ternopil: FOP Palianytsia V.A., 593 p. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/46506>
8. Dobroszek J., Paientko T., Walińska E. (2024). Management Accounting Professionals in the SMART Economy. *Central European Economic Journal*, no. 11(58), pp. 320–328. DOI: <https://doi.org/10.2478/ceej-2024-0021>
9. Kanaparthi V. (2024). Exploring the Impact of Blockchain, AI, and ML on Financial Accounting Efficiency and Transformation. In: Vimal V., Perikos I., Mukherjee A., Piuri V. (eds) Multi-Strategy Learning Environment. ICMSLE 2024. *Algorithms for Intelligent Systems*. Springer, Singapore. DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-97-1488-9_27
10. Shchyryba I., Savitskaya M., Fursa T., Yeremian O. & Ostropolska Y. (2024) Management accounting: the latest technologies, CHATGPT capabilities. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. Vol. 1 (54), pp. 160–172 DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.54.2024.4307>
11. Shevchuk S. & Havrashenko K. (2025). Integrated reporting as a transparency tool for sustainable enterprise development. *Smart Economy, Entrepreneurship and Security*, no. 3(1), pp. 47–54. DOI: [https://doi.org/10.60022/sis.3.\(01\).5](https://doi.org/10.60022/sis.3.(01).5)
12. Suntsova O. (2022). The definition of smart economy and digital transformation of business in the concepts Industry 4.0 and 5.0. *Technology Audit and Production Reserves*, no. 4 (4 (66)). DOI: <http://doi.org/10.15587/2706-5448.2022.265105>

Grygorii AzarenkovCandidate of Economic Sciences, Professor,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5665-2268>

ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT FOR ENTERPRISES IN THE SMART ECONOMY PARADIGM: CHALLENGES AND PROSPECTS

The article provides a comprehensive study of the transformation of accounting and analytical support for enterprises in the context of the formation of the SMART economy as a new paradigm of digital development. The relevance of modernising the accounting and analytical system in the context of the dynamic spread of digital tools, the intellectualisation of information processing and the increasing demands on the adaptability of management processes is substantiated. It has been found that traditional methodological and institutional approaches to the organisation of information support are losing their effectiveness and therefore require systematic rethinking and updating. The aim of the study is to form the theoretical and methodological foundations of a transformational model of accounting and analytical support for enterprises, taking into account interdisciplinary relationships within the SMART economy concept. The work outlines the methodological foundations of analysis, diagnoses the current state of accounting practices, and identifies the destructive and progressive influences of digitalisation. A model for the transformation of the accounting and analytical system has been developed, integrating technological, institutional, intellectual, security, strategic and socio-economic parameters. An additional assessment tool was SWOT analysis, which made it possible to systematise the internal reserves and limitations of the accounting and analytical support system in the light of digital transformations. The scientific novelty lies in adapting the principles of SMART economics to the architectonics of information support for enterprises and proposing a conceptual framework for its modernisation. The practical significance of the results lies in the formation of approaches to strategic consulting in the accounting and analytical sphere, as well as in strengthening the potential for digital sustainability of enterprises. The proposed ideas can become the basis for further scientific research focused on the development of quantitative indicators of the effectiveness of the accounting and analytical system in the digital economy.

Keywords: SMART economy, digital transformation, accounting and analytical support, adaptability, digital institutions, consulting.

Дата надходження статті: 22.12.2025

Дата прийняття статті: 12.01.2026

Дата публікації статті: 03.02.2026